

Dear dr. Houda!

Houby a květiny Lounska zajímají i odborníky za oceánem

LOUNY (toš) - Dneska, v době mailů, putují zprávy běžné přes hranice a dokonce i přes oceán. Za socialismu to však bylo vzácné. Učitel a přírodovědec Josef Houda o tom může vyprávět. Přišel se redakci pochlubit svými zahraničními kolegy, především si cení hromádky vzácných dopisů, které si vyměňoval s botanickou knihovnou v americkém Pittsburghu.

■ **V Polsku nemají satany**
Josef Houda dlouhá léta dopisuje do našeho významného přírodovědného časopisu – dvouměsíčníku Živa. „Publikoval jsem

Požádali mne, abych jim zaslal řezy plodnicemi do jejich sbírek,“ vzpomíná Josef Houda.

Další ohlas na jeho články v Živě přišel z Holandska.

projevili zájem,“ vyvozuje přírodopyslec. „To víte, že jsem se moc rozmýšlel, abych neublížil rodině – v socialismu byly kontakty s kapitalistickou cizinou nežádoucí. Pak jsem ale usoudil, že se aspoň něco dozvím, a zaslal jsem Hunt botanical Library svoji publikaci Květena Lounska. Kurátor knihovny Theodor W. Bossert mi na oplátku zaslal přírodověd-

o jejich knihovních archivech, o uspořádání fondů, také o herbářích a vzácných prvotiscích. Spolu s kurátorem Theodorem W. Bossertem jsme systematicky porovnávali tamní a zdejší květenu a její zvláštnosti,“ vzpomíná Josef Houda.

■ **Mají české vědce ve vážnosti**
Kurátor T. W. Bossert mimo jiné psal, že čeští botanici požívají u amerických odborníků velké vážnosti – zejména pro osobnost Tadeáše Henkeho, cestovatele a botanika, který popsal květenu Amazonie a objevil pro botanický svět viktorii královskou. Čech Eduard Frič, světová kapacita na kaktusy, se v Americe dokonce usadil. Dodnes populární je za oceánem i náš neohrožený cestovatel a známý lovec orchidejí Benedikt Roezl, který je pohřben v Panenském Týnci.

Výměna dopisů pak mezi Josefem Houdou a T. W. Bossertem díky úzce specializovanému odbornému obsahu nerušeně pokračovala od roku 1967 ještě rovných deset let.

Květa Tošnerová

Němí svědkové korespondence přes oceán.

Část titulní strany vzácného herbáře ze 16. století, kterým se pyšní pittsburghská botanická knihovna.

v Živě léta a rád jsem si psával i s šéfredaktorem, známým dendrologem a mykologem Albertem Pilátem. Velmi ho zaujal můj příspěvek o moruši černé na Rané a také o hříbu satanovi na Velkém Vrchu u Vršovic. Vypozoroval jsem totiž, že hřib satan udržuje zvláštní symbiotické vztahy. V jeho společnosti se nikdy nevyskytuje muchomůrka červená, ale pouze muchomůrka šiškovitá a muchomůrka ježatohlavá a provází ho výskyt hříbu medotrpkého. Hned na protějším vrchu, kde se satan nevyskytuje, však muchomůrku červenou běžně najdete. Na tento článek nadšeně reagovali také polští mykologové – v Polsku totiž hřib satan vůbec neroste.

„Nalezl jsem dvojčata houby hadovky smrduté, povšiml jsem si jich ještě ve vajíčku. A právě fotografie těchto hub zaujala jednoho holandského profesora – mykologa. Obratem se mi ozval, že se právě problematikou tohoto druhu zabývá, a poprosil o snímek. Tak jsem mu snímek poslal. Byla to jen taková formální výměna dopisů.“

■ **Estébáci se asi divili**

Jednou však redakce Živy Josefu Houdovi do časopisu vložila letáček opittsburghské botanické knihovně Hunt botanical Library s tím, že by si s českými přírodovědci ráda dopisovala. „Dávám si to do souvislosti s článkem o borovicí Jeffreyově na Mělich. To je americký druh, tak o ní zřejmě

ný časopis Trilia. Opravdu jsem docela trnul, jaká bude odezva, zda za to nebudou postihy,“ líčí J. Houda.

Korespondence pozornosti státní bezpečnosti jistě neunikla, avšak nelicené botanické nadšení, odborné výrazivo a latinské názvy květín státní bezpečnost s největší pravděpodobností disgustovaly. Správně usoudila, že jde o nevinné dopisování režimu zcela neškodných vědců.

„Bál jsem se, že to pošta nahlásí, že mi dopisování zatrhnou, ale pořad se nic nedělo. A tak jsem v korespondenci pokračoval a zaslal do Pittsburghu publikaci o Džbánu. Obratem mi přišly dvě brožury o jejich knihovně. Se zájmem jsem se dočítal

Projížděli skrze Louny... (3)

Město navštívila řada vysokých důstojníků, i stavitel opevnění

Pohyb představitelů vysokého spojeneckého velení kolem bitev u Drážďan a u Lipska byl ve srovnání s panovníky bojujících velmocí mnohem čilejší.

Vrchní velitel polní maršálek Karel Filip kníže Schwarzenberg (1771-1820) a náčelník jeho štábu generál polní podmaršálek Jan Josef Václav hrabě Radecký z Radče (1766-1858) se v Lounech a okolí pohybovali nejčastěji v červenci a srpnu 1813. Měli pádné důvody. Bylo třeba provádět rekognoskace terénu, inspekci budovaných polních opevnění na Ohři, dohlédnout na rozmístění jednotek početného vojska a před vstupem na území Saska zajišťovat součinnost České neboli Hlavní armády s pruskými a ruskými jednotkami.

■ **Vysoká generalita na cestách**

Ve stejné době se v Lounech objevovali i další vysocí důstojníci. V zápisech lounského kvartýrmajstra nejsou vždy uvedena jejich jména. Pokud ano, jsou mezi jmenovanými také některé významné osobnosti té doby. Již 1. července 1813 to byl například generál jezdectva Friedrich Joseph kníže von Hessen-Homburg (1769-1829), který v bitvě u Drážďan velel jednotkám pravého křídla České armády a roku 1814 tzv. Jižní armádě spojenců ve Francii.

Posledního dne měsíce července 1813 se v Lounech nepochybně vyskytoval také rakouský generál Moritz kníže Liechtenstein (1775-1819), pro jehož potřebu muselo být připraveno osm koní se čtyřmi povozy. Tento důstojník ze starobylého rodu byl kavalérista. V letech 1799-1800 velel 2. husárenskému pluku Schwarzenberg, za což byl vyznamenán a získal hodnost generála jezdectva. V bitvě u Drážďan, již jako polní podmaršálek, byl v čele lehké divize na pravém křídle

České armády. Jeho manželkou byla o třináct let mladší Marie Leopoldina kněžna Esterházy-Gálantha (1788-1846), která údajně zemřela v Liběšicích poté, co svého manžela přežila o 27 let.

■ **Generalita „obyčejná“**

Z řady funkčně níže postavených generálů, zpravidla velitelů divizí a brigád, se v lounských seznamech objevuje několik dnes již méně známých osobností. Patřil mezi ně

Podmaršálek Radecký z Radče, náčelník spojeneckého štábu 6. protinapoleonské koalice 1813 – 1815.

například generálmajor Peter August Picot de Peccadue svobodný pán von Herzogenberg (1767-1834), jenž do bitvy u Drážďan vedl pěší brigádu, nasazenou ve svazku řadové divize generála Weissenwolfa v levokřídelním sboru generála Ignáce Gyulaie. V Lounech byl určitě 18. září 1813, a to v Löfllerově domě čp. 128 na náměstí, zatímco jeho suita nalezla útočiště v zájezdním hostinci U Šífu čp. 71.

Dne 23. září se v hostinci U Tří lip ubytoval čerstvě povýšený generálmajor Josef Klopstein svobodný pán von Ennsbruck, od roku 1810 nositel Řádu Marie Terezie. Protože bylo zrovna volný tzv. „Absteigsquartier“ v domě čp. 36, přespal tam i se svým pobočníkem. O měsíc později, po bitvě u Lipska, hostily Louny rakouského polního podmaršálka Josefa Johanna Friedricha svobodného pána von Mohra (1765-1847), který podle některých pramenů v bitvě u Drážďan velel 1. divizi IV. armádního sboru generála jezdectva Jana hraběte z Klenové. Na cestě jej provázeli dva příslušníci 3. švališarského pluku Hohenzollern a vše nasvědčuje tomu, že noc z 24. na 25. října 1813 všichni přečkali ve stavení čp. 273, což býval dům měšťana Jana Graase nedaleko Barokního špitálu.

■ **Stavitel opevnění**

Nenápadným ale významným návštěvníkem Loun byl vojenský inženýr Franz Duhamel de Querlonde, rakouský odborník na stavbu vojenských opevnění. Do města přijel počátkem července 1813 a nejméně dva měsíce dohlížel na stavbu polních opevnění na pravém břehu Ohře od Postolopr po Terezín. Byl synem slavného pivnostního odborníka francouzského původu, který pomáhal projektovat pevnost Josefov i řadu dalších fortifikací v Čechách. Franz de Querlonde zřejmě neměl v Lounech stálé bydliště. Zdejší bytovatel však jeho příjezd pečlivě zaznamenal a obyvatelstvo Poohří se s ním jistě mnohokrát setkalo při inspekčních důlostřeckých posavení, palisád a zákopů, jež museli z daleka sehnání lidé vlastníma rukama postavit.

Antonín Hlušík

Hrály výborně... Soubory zobcových fléten ZUŠ Louny Collegium Flautini a Flautini piccoli se 21. a 22. září zúčastnily celonárodního festivalu neprofesionálních těles na zámku Náměšť nad Oslavou v synagoze a v divadle Pasáž v Třebíči. Naslavnostním koncertě v divadle se představilo 15 souborů z celé republiky. Tuto přehlídku souborů zobcových fléten natáčel Český rozhlas Praha a listopadu ji bude vysílat na stanici Vltava. „Děti z obou souborů hrály výborně a ZUŠ i město skvěle reprezentovaly, tímto jim děkuji,“ chválí své žáky Jana Sečanská, učitelka ZUŠ Louny. *(red)*

dopisy

Školkovské dobroty sblíží

„Na zářijové informativní schůzce rodičů v mateřské škole v Šafaříkově ulici nezůstalo jen u předávání informací. Řád školy, kroužky pro děti a jiné více či méně záživné záležitosti byly okořeněny závěrečnou degustací. Rodiče tak mohli ochutnat sladké i slané pečivo, pomazánky, saláty, různé druhy mléčných i nemléčných nápojů, toasty. Zkrátka mohli si udělat obrázek o kvalitě a chutnosti potravin, které jsou předkládány jejich dětem. U každého vzorku byly připraveny pro maminky recepty. Ochutnávka „školkovských dobrot“ se proměnila v přátelskou diskusi všech zúčastněných. A tak se spoustu nových věcí o dětech dozvěděly i paní učitelky a zaměstnankyně MŠ. Takže nejenom láska, ale i spolupráce s rodiči prochází žaludkem.“

Hana Malypetrová, MŠ Šafaříkova Louny

Krásná vzpomínka nejen na výlet...

„Jeli jsme se 16 dětmi z Dětského domova v Žatci na třídní poznávací výlet. První zastávkou byl Mělník s krásným zámekem, vinicemi a soutokem Labe s Vltavou. Po krátké prohlídce jsme pokračovali kolem zajímavého železničního viaduktu v Jizerním Velnu k zámku Humprecht. Seznámili jsme se s mnoha zajímavostmi z dob minulých.“

Poté jsme pokračovali do Jičína za Rumcajsem a Mankou a Cipískem. Zastihli jsme je v ševcovské dílně v pilné práci, skoro jako živé. Viděli jsme také zámek, náměstí s historickými domy a Valdickou bránou. Po prohlídce města jsme se jeli ubytovat do kempu v Jinolicích v nádherném prostředí Českého ráje.

Druhý den jsme si namířili do Zoo ve Dvoře Králové. Cestou jsme ještě zavítali do Lesu Království a viděli téměř pohádkovou stavbu. Zbytek dne jsme pak strávili v zoo, prohlíželi si zvířata, projeli se Safari-busem (a neustále jsme počítali děti) a samozřejmě jsme se průběžně občerstvovali. Užili jsme si všechny atrakce a vrátili se do kempu na večeri. A protože děti unavené ani trochu nebyly, zahrály si ještě malý fotbal.

Třetí den jsme se rozloučili v kempu, zamávali Jinolickým rybníčkům a pokračovali jsme na rozhlednu v Hrubém Jeseníku. Poslední zastávkou byl skanzen v Přerově nad Labem – nádherná tečka za naším výletem.

Závěrem chci poděkovat všem, kteří se podíleli na přípravě a realizaci tohoto krásného výletu a zastupitelům města Louny, kteří se tímto rozloučili s dětmi z lounského odloučeného pracoviště dětského domova. V paměti nám zůstanou pěkné zážitky. Nejen na výlet, ale i na domov v Lounech, na všechny sponzory, kamarády, přátele a hezké chvíle s nimi.

Iva Výkouková, vedoucí vychovatelka DD Louny

Zveme na Třeboňsko!

„Senior klub Louny pořádá rekondiční pobytový zájezd do Chlumu u Třeboně v době od 17. do 24. října s plnou penzí za 3300 korun. Máme ještě několik volných míst, pojedte s námi! Přihlášky v klubu Kosmonautů 2304 Louny v úterý od 9 do 10 hodin, středu 14 do 15 hodin, čtvrtky od 14 do 15:30 hodin nebo na tel. čísle 605 214 704 pí Svobodová.“

Wilma Svobodová, manažerka Senior klubu Louny

Rozhodují i maličkosti

„Strávil jsem pět dní v žatecké nemocnici kvůli operaci kýly. I když nemocniční pobyt jako takový nepatří k příjemným stránkám života, přeci jen je rozdíl, v jakém zařízení se ocitnete. Celkovou úroveň chirurgie v Žatci si nemůžu vynachválit. Péče doktorů i sestřiček byla vynikající. Měl jsem možnost porovnat podmínky například s lounskou nemocnicí, a podle mého názoru zde je laťka nastavena mnohem výš. Co se týče hygieny, stravování, jsem velice spokojen. Rozhoduje i taková zdánlivá maličkost jako teplé, chutné jídlo avšdy čerstvý chleba.“

Tímto moc děkuji celému chirurgickému oddělení, panu primáři Jiřímu Hamousovi, lékařům a sestřám za profesionální a lidský přístup. Jsem si jist, že se ke mně připojí všichni ostatní pacienti oddělení.“

Miloslav Vějvoda, Postoloprty

O lidských věcech a WC veřejných

„Nedávno k nám přijela známá. Po cestě z Prahy vystoupila z autobusu v Lounech a potřebovala si odskočit. Když na WC doběhla, nestačila se divit, natož si ulevit. Pořád kumilovná paní již měla WC uklizeno, vyfřenou podlahu a plno námitek, že v 17:40 bude zavírat! Nakonec velkoryse dámu vpustila.“

Možná by bylo vhodné prodloužit otevírací dobu těchto zařízení, neboť ranní autobusy jsou v Lounech již v 5 hodin a večerní odjíždí okolo 18:30 hodin. Určitě by se předešlo trapným situacím a „pokladům“ v křovinách okolo autobusového nádraží. Co vy na to, provozovatelé zařízení?“

Milena Liptáková, Úlvice

vzhůru do
kulturního dění

■ Multiprostr a Rambo se probouzejí

LOUNY (bam) - Dne 7. října se v Multiprostru v Lounech uskuteční v rámci obrodné sezóny světová premiéra představení Rambo aneb „píseň obřích čertů ku příležitosti završení pobytu zde“. Tradiční, z filmového plátna, rozpoznatelný příběh. Rambo vstupuje do Města. Rambo utíká z města. Rambo je v lese. Rambo je sám. Rambo je přítel. Rambo umírá tak jako ostatní obři čerti v pravou chvíli a na dobrém místě. Rambo jedna, dva, tři, čtyři, pět. Produkce: Perzekuce.cz, režie: Jan Kačena, výprava: Rambo Bambas, hudba: Petr Kofroň, selection. Hrají: Lucie Ferencová, kočičák, Petr M.C. CHolt, Stanislav Primoš Majer, Tomáš Bambušek.

■ Zdeněk Vřešťál nezná limity

LOUNY (jvn) - Sólóový recitál Zdenka Vřešťála si vyslechne kavárna Vrchlického divadla v Lounech. Spoluzakladatele a vůdčí osobnost známých kapel Nerez a Neřež přivítají Louny ve středu 10. října. A mohou si s ním klidně zazpívat Do posledního dechu. Právě tak se jmenuje loni vydaný výběr jeho hitů. Letos si navíc vydal limitované Číslované album, takže – jak jistě uslyšíme – překročená padesátka ho nijak nelimituje.